

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

56-57, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-110 058

आचार्यसेतुः (व्याकरणम्) - पञ्चमपत्रम्
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - ..... विषयः - .....
अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनान्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 x 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 x 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 x 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् - .....
दिनाङ्कः - .....

आचार्यसेतुः (व्याकरणम्) – पञ्चमपत्रम्

विषयः – वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी (दशगणेभ्यः प्रतिप्रकरणं प्रारम्भतः धातुद्वयम्) - 100 अङ्काः ।

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

अङ्काः 20 x 2 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note - This section contain twenty five questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. आत्मनेपदसंज्ञकाः के प्रत्ययाः ?
2. शप् विधायकम् सूत्रम् किम् ?
3. सीयुट् केन सूत्रेण भवति ?
4. यासुट् विधायकम् सूत्रम् लेखनीयम् ।
5. अदिप्रभृतिभ्यः शपः इत्यस्य अर्थो लेखनीयः ।
6. श-विकरणविधायकम् सूत्रम् किम् ?
7. रुधादिगणे कः विकरणप्रत्ययो भवति ?
8. स्वादिगणे कः विकरणप्रत्ययः ?
9. दीव्यति इत्यत्र कः विकरणप्रत्ययः ?
10. शपः श्लुः विधायकम् सूत्रम् लेखनीयम् ।
11. रुन्धन्ति इत्यत्र धातुविकरणप्रत्ययौ कौ ?
12. लुङ्लङ्लृङ्क्ष्वडुदात्तः सूत्रस्यार्थो वर्णनीयः ।
13. जघान इति कस्य धातोः रूपम् ?
14. बभूव इत्यत्र द्वित्वं केन सूत्रेण ?
15. तनादिकृञ्भ्यः उः सूत्रस्यार्थो लेखनीयः ।
16. हु धातोः लट्लकारस्य प्रथमपुरुषद्विवचने किम् रूपम् ?
17. स्वादिभ्यः श्रुः इति सूत्रस्य उदाहरणम् किम् ?
18. एधन्ते इत्यत्र एत्वविधायकम् सूत्रम् किम् ?
19. लिङः सीयुट् इत्यनेन किं विधीयते ?
20. हनो वध लिङिः सूत्रम् किं करोति ?

21. अभ्यस्तसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् किम् ?
22. जुस् विधायकम् सूत्रम् किम् ?
23. लिङ्गविधायकम् सूत्रम् लेखनीयम् ।
24. एधन्ताम् इत्यत्र आमादेशविधायकम् सूत्रम् किम् ?
25. धि - आदेशः केन सूत्रेण भवति ?

खण्डः - ख

अङ्काः 5 x 8 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note - This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. अनद्यतने लुट् सूत्रम् सोदाहरणं स्पष्टयत ।
2. लुङ्सनोर्घस्लृ सूत्रम् सोदाहरणं व्याख्यात ।
3. एधते , भवामः , अत्ति एषु प्रयोगद्वयं ससूत्रं साधयत ।
4. दिव् धातोः लट्लकारस्य सर्वाणि रूपाणि विलिख्य एकस्य सिद्धिः कार्या ।
5. भूधातोः लुङ्लकारस्य सर्वाणि रूपाणि विलिख्य एकस्य सिद्धिं करोतु ।
6. कृ- धातोः लोट्लकारस्य सर्वाणि रूपाणि विलिख्य एकम् रूपम् साधयत ।
7. चोरयति , अदीव्यत् , जुहोति एषु प्रयोगद्वयं ससूत्रं व्याख्यात ।
8. अभविष्यत् , एधिषीष्ट , कुरुतः एषु प्रयोगद्वयस्य सिद्धिं प्रदर्शयत ।

खण्डः - ग

अङ्काः 2 x 10 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note - This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. विधिनिमन्त्रणामन्त्रण.....सूत्रम् ग्रन्थोक्तदिशा वर्णनीयम् ।
2. बभूवतुः , अत्तः , सुनुतः , दीव्यन्ति , रुन्धन्ति , तनुतः , तुदन्ति , एधेत एषु पञ्च प्रयोगान् ससूत्रं साधयत ।
3. अत्तारः , भवतु , एधस्व , जुहवति , क्रीणन्ति , हतः , रुरोध , ऐधत , एषु पञ्च प्रयोगाः साधनीयाः ।
4. एध-धातोः सर्वेषु लकारेषु सर्वेषु वचनेषु च रूपाणि लिखन्तु ।

